

कायदेविषयक
मार्गदर्शन मोफत

संपर्क
अॅड. सिद्धार्थ
MVSc, MBA, LL.M
मो नं ९४२२५३९४५९

बहुजन सौरभ

BAHUJAN SAURABHA

दि. २२ जुलै २०२६

१९४६- घटना समितीने अशोक चक्रांकित तिरंगी झेंडा हा राष्ट्रध्वज निश्चित केला.
१९४०- सुभाषचंद्र बोस यांनी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची मुंबई येथे भेट घेतली.

संकलन प्रा. यशवंत दुपडे

बुधवार २२ जुलै २०२६
Wednesday, 22 July 2026

वर्ष : ६ | अंक : २०२
Year : 6 | Issue : 202

दैनिक किंमत : ₹५/-
Daily Rate: Rs. 5/-

मोदी निवासाला विरोधकांचा घेराव...

नवी दिल्ली : प्रधानमंत्रींच्या निवासस्थानाबाहेर सुरू असलेल्या आंदोलनाच्या दरम्यान लोकसभेचे विरोधी पक्ष नेते आणि काँग्रेस खासदार राहुल गांधी, खासदार प्रियंका गांधी यांना दिल्ली पोलिसांनी ताब्यात घेतले. अभिजित दिपके यांच्या नेतृत्वाखाली काँग्रेसचे जनता पार्टीने सुरू केलेल्या आंदोलनाची धा कायम असतानाच दिल्लीतील प्रधानमंत्री निवासस्थानाजवळ काँग्रेसने धरणे आंदोलन सुरू केले. राहुल गांधींच्या नेतृत्वाखाली काँग्रेसच्या खासदारांनी आणि कार्यकर्त्यांनी प्रधानमंत्रींच्या निवासस्थानापर्यंत मोर्चा काढला. त्यानंतर रस्त्यावर ठिय्या देत आंदोलनाला सुरुवात केली. संसदेचे पावसाळी अधिवेशन सुरू आहे. विरोधक संसदेत आणि संसदेबाहेरही आक्रमक झाले. लोकसभा आणि राज्यसभेचे कामकाज प्रचंड गोंधळामुळे तहकूब करण्यात आल्यानंतर विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी यांच्या नेतृत्वाखाली काँग्रेसच्या खासदारांनी प्रधानमंत्रींच्या निवासस्थानाबाहेर ठिय्या आंदोलन सुरू केले. याची माहिती मिळताच केंद्रीय मंत्री जितेंद्र सिंह हे तातडीने आंदोलन स्थळी आले आणि त्यांनी राहुल गांधींची भेट घेतली.

धर्मद प्रधान यांच्या राजीनामा हीच प्रमुख मागणी

शिक्षणमंत्री धर्मद प्रधान यांच्या राजीनामाच्या प्रमुख मागणीसाठी लोकसभेच्या मागील रात्री आंदोलन राहवादी काँग्रेस शरद पवार यांच्या खासदार सुप्रिया सुळे यांनी राहुल गांधी, प्रियंका गांधी यांना, केसी वेणुगोपाल, केरळचे मुख्यमंत्री वीडी सटेंसन आणि इतर काँग्रेस नेत्यांमधोरी सामील झाल्या आणि आंदोलनाला पाठिंबा देण्यात आले. राहुल गांधी आणि प्रियंका गांधी यांना ताब्यात घेतल्यानंतर सदर भाग मोडल्या करण्याचे प्रयत्न केले जात असल्याचे सांगितले जात आहे. दरम्यान, एकीकडे काँग्रेसचा ठिय्या सुरू असताना, शरद पवार यांनी जंतर मंतर येथे आंदोलन करत असलेल्या विद्यार्थ्यांची भेट घेतली. शरद पवार यांनी अभिजित दीपके यांच्यासोबत चर्चा केली. काल झालेल्या लाठी हल्ल्यात जखमी झालेल्यांचीही त्यांनी चौकशी केली.

आंदोलनादरम्यान दिल्ली पोलिसांनी अनेक खासदार आणि नेत्यांना ताब्यात घेतले. विद्यार्थ्यांवरील पोलीस कारवाईसाठी केंद्र सरकार जबाबदार असल्याचा काँग्रेसचा आरोप आहे. दिल्ली पोलिसांनी वायनाडच्या खासदार प्रियंका गांधी यांनाही ताब्यात घेतले आहे. अटकेदरम्यान प्रियंका गांधी म्हणाल्या, 'सरकार भिजे आहे. ते घाबरले आहेत. आम्ही त्यांना घाबरत नाही, ते आम्हाला घाबरतात.'

दिल्ली पोलिसांनी समाजवादी पक्षाचे नेते अखिलेश यादव आणि लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी यांना आंदोलनस्थळावरून हटवून ताब्यात घेतले. दोन्ही नेत्यांना आंदोलनस्थळावरून नेऊन एका बसमध्ये बसवण्यात आले.

आंदोलनादरम्यान समाजवादी पक्षाचे प्रमुख अखिलेश यादव यांनाही दिल्ली पोलिसांनी ताब्यात घेतले होते. ताब्यात असताना अखिलेश यादव यांनी विचारले, 'भाऊ, पोलीस, तुम्ही मला कुठे घेऊन जात आहात?'

आंदोलनात सहभागी होण्यासाठी डॉ. नितीन राजत राहुल गांधी यांच्यासोबत जाण्याच्या तयारीत असताना दिल्ली पोलिसांनी त्यांना अडविले. पोलिसांनी त्यांना पुढे जाऊ दिले नाही तसेच जोरजबरदस्तीने धक्काबुक्की करत बसमध्ये बसवून ताब्यात घेतले. डॉ. राजत यांच्यासह काही आंदोलक नेत्यांना पोलिसांच्या बसमध्ये बसवून दिल्लीतील विविध भागांत फिरविण्यात आले आहे. त्यानंतर त्यांना दिल्लीच्या सीमेवरील जाफरपूर कला पोलीस स्टेशन येथे पोलिसांच्या नजर कैदेत ठेवण्यात आले आहे.

प्रतिक्रिया

बीट परीक्षेतील पेपरफुटीच्या पार्श्वभूमीवर विद्यार्थ्यांनी दिल्लीमधील जंतर-मंतर येथे उपोषण आणि आंदोलन केले आहे. काल (20 जुलै) आपल्या न्याय्य मागणीसाठी लढा देणाऱ्या विद्यार्थ्यांना पोलिसांनी जी वागणूक दिली, ती लोकशाही मूल्यनाश न शोभणारी आहे. देशातील प्रत्येक नागरिकाच्या हक्कांना आणि अधिकारांना भारतीय संविधानाने संरक्षण दिले असून, सरकार आणि प्रशासन जनतेला उत्तरदायी आहे. त्यामुळे आपल्या मागणीसाठी शांततेच्या मार्गाने आंदोलन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांवर व नागरिकांवर दडपशाही करण्यापेक्षा सरकारने त्यांच्या मागण्याचा संवेदनशीलपणे विचार करावा तसेच त्यांच्या मागण्यांची दखल घेत योग्य ती कार्यवाही करावी - **शरद पवार**

आजच्या महान आंदोलनाचे श्रेय केवळ एका व्यक्तीला (सरन्यायाधीश सर्व) कर्तव्य जाते. देशातील मृत व्यक्तींना जिवंत करण्यासाठी आभार - **खासदार संजय राजत**

हे सरकारचे मानसिक रूप झाले आहे आणि त्यांनाच रुग्णालयात भरती करण्याची गरज आहे. - **राज ठाकरे**

विद्यार्थ्यांच्या न्याय्य मागण्यांसाठी शांततापूर्ण मार्गाने आंदोलन करणाऱ्या विरोधी पक्षाच्या नेत्यांना ताब्यात घेणे ही लोकशाहीची गळवेपी आहे. जनतेच्या प्रश्नांना उत्तर देण्याऐवजी आंदोलन दडपण्याचा मार्ग स्वीकारणे हे केंद्र सरकारच्या हुकुमशाही वृत्तीचे धोका आहे. राहुल गांधी यांना ताब्यात घेऊन सरकार लोकशाहीचा आवाज दाबण्याचा प्रयत्न करत आहे. मात्र विद्यार्थ्यांच्या न्यायासाठी सुरू झालेला हा लढा कोणत्याही दडपशाहीने थांबणार नाही. काँग्रेस विद्यार्थ्यांच्या पाठीशी ठामपणे उभी राहील. - **डॉ. नितीन राजत**

राहुल आणि प्रियांका गांधी यांनी आरएमएल रुग्णालयात जखमींची घेतली भेट

नवी दिल्ली : सीजेपीच्या संसद मोर्चाविरोधात लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी, काँग्रेसच्या सरचिटणीस प्रियंका गांधी वडा आणि के.सी. वेणुगोपाल यांनी दिल्लीतील आंदोलनादरम्यान जखमी झालेल्या विद्यार्थ्यांची भेट घेण्यासाठी आरएमएल रुग्णालयाला भेट दिली. नेत्यांनी विद्यार्थ्यांच्या प्रकृतीची विचारपूस केली आणि घटनेविषयी माहिती घेतली.

विद्यार्थ्यांच्या मागण्यांसाठी राहुल गांधी मैदानात, मोदींच्या निवासस्थानाबाहेर ठिय्या

विद्यार्थ्यांवरील पोलीस कारवाईवरून संसदेत विरोधकांचा आक्रमक

नवी दिल्ली : मंगळवारी संसदेच्या पावसाळी अधिवेशनादरम्यान काँग्रेस खासदारांनी केंद्र सरकारवर टीका केली. दिल्लीतील आंदोलन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांवर झालेल्या लाठीचार्ज आणि अश्रुघुराव वापरासह पोलीस कारवाईवर त्यांनी टीका केली. पक्षाच्या नेत्यांनी संसदेत संपूर्ण विषयावर चर्चा करण्याची आणि दोन्ही सभागृहांमध्ये गुडमंत्रि अमित शाह यांच्याकडून सविस्तर निवेदनाची मागणी केली. **थरूर** यांनी लोकसभा अध्यक्षाना आवाहन केले की, त्यांनी हस्तक्षेप करून सध्याची संसदीय कोडी फोडवी आणि विद्यार्थी आंदोलन, उपोषण, पोलीस कारवाई व हिंसाचार यांसह संपूर्ण घटनेवर खुल्या चर्चेला परवानगी द्यावी. ते म्हणाले की, या घटनेत मोठ्या संख्येने लोक जखमी झाले असून, सुमारे 900 जणांना राम मनोहर लोहिया रुग्णालयात दाखल करावे लागले आहे.

संसदेतील कामकाज अभूतपूर्व असल्याचे वर्णन करत काँग्रेस नेते **पवन खेर** यांनी आरोप केला की, सत्ताधारी पक्षाच्या खासदारांनी विरोधी पक्षनेते मल्लिकार्जुन खर्गे यांना राज्यसभेत बोलण्यापासून रोखले. त्यांच्या मते, दिल्लीतील विद्यार्थ्यांवरील कथित हिंसाचाराचा मुद्दा खर्गे यांना मांडायचा होता. गुडमंत्रि अमित शाह यांनी संसदेच्या दोन्ही सभागृहांमध्ये हजर राहून दिल्ली पोलिसांच्या कारवाईचे स्पष्टीकरण द्यावे, अशी काँग्रेसची मागणी आहे. याव्यतिरिक्त, विद्यार्थ्यांची संविधान विरोधक होणारी पेपरफुटी, तरुणांच्या आत्महत्या आणि परीक्षा पद्धतीवरील विश्वासाचा अभाव

यांसारख्या मुद्द्यांवर गंभीर चर्चा झाली पाहिजे. काँग्रेस खासदार **प्रण्वी शिंदे** म्हणाल्या की, आंदोलन शांततापूर्ण होते, प्रश्न असे असूनही ज्या पद्धतीने आंदोलकांवर लाठीचार्ज आणि अश्रुघुराव वापरण्यात आला, ते अस्वीकार्य आहे. आंदोलन करणाऱ्या विद्यार्थी या देशाचे नागरिक आहेत. अशा प्रकारची वागणूक लोकशाही मूल्यनुसार मानली जाऊ शकत नाही.

काँग्रेस खासदार **कर्ती विदेवरम** यांनी परीक्षा प्रणालीच्या विश्वासाहीवर प्रश्नचिन्ह उपस्थित केले आहे. देशात एक मजबूत, पारदर्शक आणि प्रामाणिक परीक्षा प्रणाली सुनिश्चित करणे ही सरकारची जबाबदारी आहे, असे ते म्हणाले. त्यांनी असा आरोप केला की, पेपरफुटीच्या घटना सातत्याने समोर येत आहेत, परंतु सरकार कोणत्याही स्तरावर जबाबदार धरण्यात अपयशी ठरत आहे. त्यांच्या मते, मंत्री, अधिकारी किंवा राष्ट्रीय वाचणी संस्था यांपैकी कोणालाही जबाबदार धरले जात नाही, ज्यामुळे विद्यार्थ्यांचा आत्मविश्वास कमी होत आहे.

गेल्या 9२ वर्षांत पडलेल्या पेपरफुटीच्या घटनांचा संदर्भ देत ते म्हणाले की, तरुणांचा संयम संपला असून सरकारने त्यांच्याशी संवाद साधून त्यांचा आत्मविश्वास परत मिळवण्याचा प्रयत्न होत नाही. दिल्ली पोलिसांच्या कारवाईवर तीव्र टीका करताना **दीपक सिंग** झुडा यांनी विचारले की, लाठीचार्ज, अश्रुघुराव आणि जबर बळाचा वापर कोणत्या आदेशानुसार करण्यात आला.

महाराष्ट्रातील पोलीस दलात तब्बल ८९ हजारांहून अधिक कर्मचाऱ्यांची तूट

'आसरा' संघटनेचे मुख्यमंत्र्यांना निवेदन

नागपूर : महाराष्ट्रातील वाढती लोकसंख्या आणि विशाल भौगोलिक विस्तार पाहता राज्याचे पोलीस दल अपुरे पडत असून, संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या (UN) मानकानुसार राज्यात तब्बल ८९,४५८ पोलीस कर्मचाऱ्यांची तीव्र कमतरता असल्याचे समोर आले आहे. 'असोसिएशन ऑफ सोशल अँड आर्टीआय ऑर्किव्स्ट्रेस' (ASRA) चे अध्यक्ष संजय थुल, आयआएस (निवृत्त) यांनी या गंभीर समस्येकडे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांचे लक्ष वेधत रिक्त पदे भरणे आणि नवीन पदे मंजूर करण्याची मागणी निवेदनाद्वारे केली आहे. माहिती अधिकांरांवर (RTI) महाराष्ट्र पोलीस मुख्यालयाकडून प्राप्त झालेल्या अंशिकृत आकडेवारीनुसार (३० जून २०२६ पर्यंत) : २,०७,१४२ रिक्त पदे : २,३८,२१८, रिक्त पदे

कायदा व सुव्यवस्थेवर गंभीर परिणाम

नागपूर येथून जारी केलेल्या निवेदनात संजय थुल यांनी नमूद केले की, 'पोलीस दलातील या प्रचंड तुटामुळे कार्यरत अधिकारी आणि कर्मचाऱ्यांवर कामाचा प्रचंड ताण येत आहे. ९२ ते ९४ तासांची शेवटची झुटी, तपासातील विलंब आणि मानसिक ताण यामुळे पोलीस धंद्याच्या कार्यक्षमतेवर विपरीत परिणाम होत आहे. मुंबई, पुणे, नागपूर यांसारख्या मोठ्या शहरांसह गडचिरोलीसारख्या संवेदनशील व ग्रामीण भागात कायदा-सुव्यवस्था अबाधित ठेवण्यासाठी पोलीस बळ वाढवणे अत्यावश्यक झाले आहे.'

मंजूर पदांमधे वाढ करा : वाढत्या लोकसंख्येनुसार आणि आंतरराष्ट्रीय मानकानुसार पोलीस दलाची क्षमता वाढवून नवीन पदे मंजूर करावीत. कालबद्ध कार्यक्रम आढळा : गृह विभागाने पोलीस भरतीसाठी सुस्पष्ट आणि पारदर्शक वार्षिक वेळापत्रक जाहीर करावे. या निवेदनाच्या प्रती गृह विभागाने अप्रम मुख्य सचिव आणि राज्याच्या पोलीस महासंचालकांना पुढील योग्य कारवाईसाठी पाठवण्यात आल्या आहेत.

सीजेपीच्या मोर्चात सहभागी विद्यार्थी, पालक, डिलिव्हरी बॉयने कोणत्या व्यक्ती मांडल्या?

मोर्चाच्या दिवशी दिल्लीतील शाहदरा भागातील दीपा (वय ४२) त्यांच्या पती व तीन मुलांसह जंतर मंतरवर सकाळी साडेसाठ्या सुमारास आल्या. 'माझी दोन मुले दहावी व बारावीत सरकारी शाळांमध्ये शिकत आहेत. त्यांचे भविष्यही टांगणीला लागले आहे. श्रीमंत व गरीब मुलांना शिक्षणाची समान संधी मिळेल, समान संसाधने मिळतील, असा बदल आम्हाला शिक्षण व्यवस्थेत हवा आहे. तसे झाले तरच बदल घडून येईल', असे दीपा म्हणाल्या. 'आम्ही संस्थाकाळपर्यंतही पोलिसांच्या परवानगीची वाट पाहतोय तयार आहोत. जर आम्ही वावरलो असतो तर आम्ही इथे कशाला आलो असतो.' त्यांचा मुलगा जो आयायटी-जेडई परीक्षेची तयारी करतोय तो म्हणाला, 'माझी बहीण जंतर मंतरवरील आंदोलनस्थळी उपस्थित आहे. प्रत्येक रात्री गदीत कशी वाढ होतेय याची माहिती तिने आम्हाला दिली होती.'

जवळच, तीन तरुण उभे होते. त्यापैकी एक मुंबईतील अभिनेता व शिक्षक होता, तर इतर दोघे जयपूरमधील अर्किटेक्ट होते. त्यांची भेट मोर्चाच्या दिवशी सकाळी झाली होती. मोर्चा सुरू होण्याची ते वाट पाहत होते. या आंदोलनाची माहिती पहिल्यांदा इन्स्टाग्रामवर कळली, असे मुंबईत अभिनेता आणि शिक्षक असलेल्या उजयंत सांगितले. तो म्हणाला, 'आंदोलनाचा मुद्दा मला सुरुवातीला कळला नाही. त्यानंतर मी माझ्या मित्रांशी चर्चा केली. मंत्र्याने राजीनामा द्यावा असे त्यांना वाटत नव्हते. पण जर तुमच्या नाकाखालून काहीतरी घडतंय तर तुम्ही जबाबदारी घ्यायला हवी. अन्यथा, या गोष्टी सतत घडत

सिवकीम एडीआयटी-३ बोगद्यात झालेल्या घटनास्थळाची राज्यपाल-मुख्यमंत्र्यांनी केली पाहणी

नवी दिल्ली : सिक्कीमच्या नामची जिल्ह्यात एनएचपीसीच्या तीस्ता स्टेशन-६ जवळील प्रकल्पाच्या बांधकाम सुरू असलेल्या एडीआयटी-३ बोगद्यात झालेल्या अपघातानंतर राज्यपाल ओम प्रकाश माथूर आणि मुख्यमंत्री प्रेम सिंह तामांग यांनी मंगळवारी घटनास्थळाला भेट दिली. दोघांनी घटनास्थळी सुरू असलेल्या मदत आणि बचाव कार्याचा आढावा घेतला. अधिकाऱ्यांना अपघाताच्या परिस्थितीबद्दल विचारण्यात आले.

सोमवारी दुपारी १:०५ च्या सुमारास ही घटना घडली तेव्हा सुमारे २५ कामगार आणि प्रकल्पाचे अधिकारी बोगद्यात अडकले होते. प्राथमिक माहितीनुसार, मिथेन वायू पेटल्यामुळे हा अपघात झाला. नामचीचे जिल्हाधिकारी आणि वरिष्ठ पोलीस अधीक्षक, एनएचपीसीचे अधिकारी आणि आपत्कालीन प्रतिसाद यंत्रणा यांनी राज्यपाल आणि मुख्यमंत्र्यांना बचाव कार्याची सहाय्यती आणि वाधित कामगारांना दिल्या जात असलेल्या वैद्यकीय उपचारांविषयी माहिती दिली. दोघांनीही जखमींना सर्वोत्तम वैद्यकीय सेवा देण्याचे निर्देश दिले. त्यांनी बोगद्यात काम करणाऱ्या कामगारांच्या संरक्षणासाठी बचाव कार्याला गती देण्याची आणि औद्योगिक व पायाभूत सुविधा प्रकल्पांमधील सुरक्षा मानकांचे काटेकोरपणे पालन सुनिश्चित करण्याची गरज असल्याचेही अधोक्षित केले.

बंदी घातलेल्या केसीपीच्या ४६ कार्यकर्त्यांनी केले आत्मसमर्पण

इम्फाल : मणिपूरमधील दीर्घकाळ संपक ठेवण्यावर आणि संवादाची माध्यमे कायमस्वरूपी शांता आणि सामान्य स्थिती पुनर्संचयित करण्याच्या दिशेने सुरक्षा दलांनी एक मोठे यश मिळविले आहे. बंदी घातलेल्या काँग्रेसलाक कथुनिस्ट पक्षाचे (केसीपी) ४६ कार्यकर्ते मंगळवारी मुख्यमंत्री वाय. खेमचंद सिंग यांच्यासमोर शरण आले. इम्फाल पूर्वेतील मणिपुरीखुरी गॅरिसन येथे झालेल्या आत्मसमर्पण सोहळ्यावेळी भारतीय लष्कराच्या स्पीअर कॉर्प्सचे जीओसी, मणिपूरचे डीजीपी, आसाम रायफलसचे आयजीओएर (दक्षिण), रेड शील्ड डिव्हिजनचे जीओसी आणि सीआरपीएफचे डीआयजी यांच्यासह वरिष्ठ सुरक्षा अधिकारी उपस्थित होते. संरक्षण मंत्रालयाच्या एका वरिष्ठ अधिकाऱ्याच्या मते, हे आत्मसमर्पण अनेक महिने चाललेल्या सातत्यपूर्ण आणि संयमी जनसंपर्क व संवाद मोहिमेचा परिणाम आहे. ईस्टर्न कमांडच्या मांडवरीनाखाली, भारतीय लष्कराच्या स्पीअर कॉर्प्स आणि आसाम रायफलसच्या तुकड्यांनी कार्यकर्त्यांपर्यंत पोहोचून त्यांना हिंसाचार सोडून मुख्य प्रवाहात परत येण्यासाठी राजी करण्याचा प्रयत्न केला. या मोहिमेत मणिपूर पोलीस आणि केंद्रीय सुरक्षा यंत्रणांनीही सहकार्य केले. आसाम रायफलसने सतत संपक ठेवण्यावर आणि संवादाची माध्यमे खुली ठेवण्यावर विशेष भर दिला. सुरक्षा दलांच्या मते, या सातत्यपूर्ण प्रयत्नांमुळे बंदी घातलेल्या संघटनेच्या हिंसाचार सोडून शांता आणि पुनर्वसनाचा मार्ग स्वीकारण्याचा आत्मविश्वास निर्माण झाला आहे. आत्मसमर्पण केलेल्या ४६ कार्यकर्त्यांनी हिंसाचाराचा त्याग करून सामान्य नागरी जीवनात परत येण्याची आणि मुख्य प्रवाहात सामील होण्याची शपथ घेतली आहे. सुरक्षा दलांनी या घडामोडीचे मणिपूरमधील शांता आणि स्थैर्याच्या दिशेने एक महत्त्वपूर्ण टप्पा म्हणून स्वागत केले आहे. तसेच, आत्मसमर्पण प्रक्रियेमुळे राज्यातील हिंसाचार कमी करण्याचे आणि चिरस्थायी शांतात प्रस्थापित करण्याचे प्रयत्न अधिक बळकट होतील, असेही सुरक्षा दलांनी म्हटले आहे. भारतीय लष्कराने म्हटले आहे की, ते मणिपूरमध्ये शांता, स्थैर्य आणि सामान्य स्थिती पुनर्संचयित करण्यासाठी कटिबद्ध आहे. लष्कर आणि सुरक्षा यंत्रणा हिंसाचाराचा त्याग करून मुख्य प्रवाहात परत येऊ इच्छिणाऱ्यांपर्यंत पोहोचत राहतील आणि त्यांना पुनर्वसनाची संधी उपलब्ध करून देतील.

संगीता चव्हाण

वाढदिवसाच्या वाढदिवसाच्या वाढदिवसाच्या

आपल्याला ५१ व्या वाढदिवसानिमित्त निरोगी, आनंदी, यशस्वी आणि दीर्घायुष्य लाभो. आपल्या जीवनात सुख, समृद्धी, उत्तम आरोग्य आणि निरंतर प्रगती नांदो, हीच मंगलमय शुभेच्छा!

शुभेच्छुक

अरुण चव्हाण, डॉ. विद्या मानकर, डॉ. प्रज्ञा बागडे, विलास गजमिरे, संपूर्ण संचालक मंडळ, दि नागपूर क्रेडिट को-ऑपरेटिव्ह सोसायटी, तालुका व जिल्हा नागपूर दैनिक बहुजन सौरभ परिवार

★ ज्वलंत विषयावरील ★

अनमोल संदर्भग्रंथ

उपवर्गीकरण, क्रिमी लेअर आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची भूमिका

अनिल वेढा (भावी न्यायाधीश)

उपवर्गीकरण, क्रिमी लेअर आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची भूमिका

बहुजन सौरभ कार्यालय, नागपूर येथे उपलब्ध आहे.

ही अल्पावधान प्रकाशित दुसरी आवृत्ती आहे.

हा ग्रंथ श्रीराम बनसोड यांनी वाचकांसाठी नागपूर येथे उपलब्ध करून दिला असून, जिज्ञासू वाचक, विद्यार्थी, अभ्यासक आणि सामाजिक कार्यकर्त्यांनी बहुजन सौरभ कार्यालयातून हा ग्रंथ अवश्य घ्यावा, असे आवाहन त्यांनी केले आहे.

ग्रंथ उपलब्ध ठिकाण : **बहुजन सौरभ कार्यालय** १/२, स्वराज कॉलनी, मेडिकल कॉलेजच्या मागे, नागपूर - ४४००२७

संपर्क : **श्रीराम बनसोड** 8208617748

ग्रंथाचे देणगीमूल्य : **फक्त ₹60**

कार्यालय मो. नं. 9422860648

बुधवार २२ जुलै २०२६
Wednesday 22 July 2026

माणूस पैशाने नाही,
तर विचारांनी आणि आचारांनी श्रीमंत असावा...

बहुजन सौरभ
BAHUJAN SAURABH

अनुसूचित जातीच्या उपवर्गीकरणावरील वाद वंचित समाजात फूट पाडत असताना त्यांच्या खऱ्या प्रश्नांकडे दुर्लक्ष होत आहे. एक रक्तरंजित खेळ, ज्यात विजेता कोणीच नसतो. कोंबड्यांची झुंज हा अत्यंत क्रूर खेळ आहे. दोन कोंबड्यांना एकमेकांविरुद्ध चिथावले जाते, त्यांच्या पायांना धारदार पाती बांधली जातात आणि संघर्ष एका कोंबड्याच्या मृत्यूपर्यंत चालतो. प्रेक्षक मनोरंजन करतात, आयोजक नफा कमावतात, पण त्या दोन्ही कोंबड्यांना कधीच समजत नाही की या खेळात त्यांच्यापैकी कुणीही विजेता नसतो. महाराष्ट्रात अनुसूचित जातीच्या उपवर्गीकरणामुळे सुरू असलेला वाद पाहताना हे रूपक चारंवार आठवते. राज्यघटना आणि सार्वजनिक धोरणाच्या चौकटीत व्हायला हवी असलेली चर्चा दुर्दैवाने बौद्ध महार आणि हिंदू मातंग समाजातील सामाजिक संघर्षात रूपांतरित होत आहे. दिवसेंदिवस कटुता वाढत असून संवादाची जागा भावनांनी घेतली आहे. घटनात्मक प्रश्नाचे सामाजिक धुवीकरण उपवर्गीकरणाची मागणी मातंग समाजातील काही घटककडून होत असली, तरी ती संपूर्ण मातंग समाजाची भूमिका नाही. अनेक सुशिक्षित मातंग नागरिकांनी अनुसूचित जातीची एकता धोक्यात येईल, या कारणांने या मागणीबाबत शंका व्यक्त केली आहे. इतर अनेक अनुसूचित जातींनीही या प्रस्तावाला विरोध केला आहे. तरी सार्वजनिक चर्चेत हा गुंतागुंतीचा विषय 'महार विरुद्ध मातंग' असा रांगवला जात आहे. लोकशाहीत धोरणावर मतभेद असणे स्वाभाविक आहे. कोणत्याही प्रस्तावाला समर्थन किंवा विरोध करण्याचा अधिकार प्रत्येकाला आहे. मात्र धोरणात्मक मतभेदांचे सामाजिक शत्रुत्वात रूपांतर होणे ही चिंतेची बाब आहे. घटनात्मक प्रश्नांना अस्मितेच्या संघर्षाचे स्वरूप दिले जात आहे. वाढता द्वेष आणि हिंसेचा धोका या वादाने सोशल मीडियाला राणांगण बनवले आहे. आक्षेपार्ह पोस्ट, चिथावणीखोर व्हिडिओ, ऐतिहासिक महापुरुषांचा अवमान आणि संपूर्ण समाजाला दोषी ठरवणारे संदेश मोठ्या प्रमाणावर पसरवले जात आहेत. तथ्यांपेक्षा वैयक्तिक टीका आणि चारित्र्यहननाला अधिक महत्त्व मिळत आहे. हा संघर्ष आता डिजिटल जगापुरता मर्यादित राहिलेला नाही. एका बौद्ध समाज नेत्यावर कथित हल्ल्याची घटना हा वाढत्या तणावाचा धोकादायक संकेत आहे. हिंसा कोणत्याही कारणाने योग्य ठरत नाही. ती केवळ प्रतिशोधाचे दुष्टचक्र निर्माण करते आणि समाजातील दरी आणखी वाढवते. या संघर्षातून फायदा कोणाचा? दोन्ही समाजांनी स्वतःला एक प्रश्न विचारण्याची गरज आहे. या संघर्षाचा लाभ कोणाला होतो? निश्चितच बेरोजगार तरुणांना नाही, शिक्षणासाठी संघर्ष करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना नाही आणि आपल्या मुलांच्या भविष्यासाठी झटणाऱ्या पालकांनाही नाही. जेव्हा दोन ऐतिहासिकदृष्ट्या वंचित समाज एकमेकांविरुद्ध उभे राहतात, तेव्हा सर्वाधिक फायदा रिंगणाबाहेर बसलेल्या शक्तींना होतो. समाजातील फूट राजकीय धुवीकरणाला पोषक ठरते, तर संघर्ष करणारे समाज मात्र आपली सामाजिक आणि भावनिक ऊर्जा गमावतात. दुर्लक्षित होत असलेले खरे प्रश्न या

बौद्ध महार आणि मातंग समाजातील वाढती दरी

बहुजन सौरभ

भावनिक संघर्षामुळे अनुसूचित जातीसमोरील मूलभूत प्रश्नांकडे दुर्लक्ष होत आहे. गेल्या तीन दशकांत खाजगीकरणामुळे सरकारी नोकऱ्यांचे प्रमाण घटले आहे. सार्वजनिक क्षेत्रातील भरती कमी झाली असून आरक्षणामुळे माध्यमातून उपलब्ध होणाऱ्या संधीही आकुंचन पावत आहेत. त्याचबरोबर तरुणांमध्ये बेरोजगारी वाढत आहे. महार आणि मातंग दोन्ही समाजातील अनेक युवक निकृष्ट शिक्षण, तांत्रिक कौशल्यांचा अभाव, इंग्रजीवरील मर्यादित प्रभुत्व आणि आधुनिक अर्थव्यवस्थेची अपुरी तयारी यांसारख्या समस्यांना सामोरे जात आहेत. या निराशेच्या पांढऱ्हावरील अस्मितेचे राजकारण अधिक प्रभावी ठरते. भरकटणारी तरुणां आज अनेक तरुण सोशल मीडियावरील वाद, शिवीकळा आणि द्वेषमूलक चर्चांमध्ये वेळ घालवत आहेत. हा वेळ कृत्रिम बुद्धिमत्ता, डिजिटल कौशल्ये, उद्योजकता, इंग्रजी, स्पर्धा परीक्षा किंवा रोजगारक्षम कौशल्ये शिकण्यासाठी वापरता आला असता. २१व्या शतकात समाजाचे भविष्य सोशल मीडियावरील संघर्षाने नव्हे, तर शिक्षण, ज्ञान आणि कौशल्यांनी ठरणा आहे. बेरोजगारी आणि संधीचा अभाव यामुळे निर्माण झालेली निराशाच अशा संघर्षांना खतपाणी चालते. भेदांपेक्षा सास्य अधिक महार आणि मातंग

जयंत रामटेके
मो. ९७७३६९०६९८

समाजाचा इतिहास वेगळा असला, तरी त्यांची आजची आव्हाने समान आहेत. दोन्ही समाजांनी अस्पर्धयता, सामाजिक बहिष्कार आणि भेदभाव सहन केला आहे. आजही दोघेही गरिबी, शैक्षणिक मागासलेपण आणि आर्थिक असुरक्षितेची झुंज देत आहेत. वंचित समाजांमध्ये फूट पडल्यास त्यांची सामूहिक ताकद कमी होते. दर्जेदार शिक्षण, शिष्यवृत्ती, कौशल्य विकास, उद्योजकतेला पाठिंबा आणि रोजगारनिर्मिती यांसाठी एकत्रितपणे आवाज उठवण्याऐवजी ते अंतर्गत संघर्षात अडकतात. खरी लढाई कोणती? आज अनुसूचित जातीसमोरील खरी लढाई एकमेकांविरुद्ध नसून गरिबी, बेरोजगारी, शिक्षणाचा निकृष्ट दर्जा, डिजिटल मागासलेपण, आधुनिक कौशल्यांचा अभाव आणि आर्थिक विषमता यांचाविरुद्ध आहे. हेच खरे शत्रू आहेत. दुसऱ्या समाजाला दोष देऊन किंवा त्याच्या अपयशाचा आनंद साजरा करून या समस्यांचे निराकरण होणार नाही. आखाड्यातून बाहेर पडण्याची वेळ कोंबड्यांच्या झुंजीचे रूपक आपल्याला महत्त्वाचा धडा देते. त्या कोंबड्यांना फक्त समोरचा प्रतिस्पर्धी दिसतो; त्यांच्या संघर्षामागील शक्ती दिसत नाहीत. मात्र मानवाकडे विचार करण्याची, प्रश्न विचारण्याची आणि आत्मपरीक्षणाची क्षमता आहे. आपण स्वतःला विचारले पाहिजे - आपल्या फुटीचा फायदा कोणाला होत आहे? तरुणांचे लक्ष शिक्षण आणि कौशल्यांऐवजी द्वेषाकडे वळल्याने कोणाचे हित साधले जात आहे? वंचित समाज विभागला गेल्यावर राजकीयदृष्ट्या कोण अधिक मजबूत होत आहे? उपवर्गीकरणामुळे मतभेद असू शकतात आणि लोकशाहीत त्याचा पूर्ण अधिकार आहे. मात्र हे मतभेद घटनात्मक मार्गाने, पुराव्यांच्या आधारे आणि सुसंवादानातून व्यक्त झाले पाहिजेत. हिंसा, द्वेष आणि सामाजिक वैमनस्याला कोणतेही समर्थन असू शकत नाही. महाराष्ट्रातील अनुसूचित जातीचे भविष्य कोणत्याही एका धोरणात्मक वादावर ठरणार नाही. ते त्यांच्या मुलांना मिळणाऱ्या शिक्षणामुळे, तरुणांच्या कौशल्यांवर, उण्या राहणाऱ्या उद्योगांवर, मजबूत संस्थांवर आणि मतभेद असूनही टिकवून ठेवलेल्या एकतेवर ठरेल. आज निवड स्पष्ट आहे. आपण अंतर्गत संघर्षात स्वतःलाच कमजोर करत राहणारी की शिक्षण, आर्थिक सक्षमीकरण, उद्योजकता आणि सामाजिक प्रगतीसाठी एकत्र येणारी? या प्रश्नाचे उत्तरच वंचित समाजाच्या भविष्याची दिशा ठरवेल. ●●

जगून घ्या !

लपणानंतर जेव्हा थोडी समज येते तेव्हा मनात विचार येतो तो तरुणपणाचा. असे वाटते पटकन मोठे व्हावे. म्हणजे मनासारखे जगता येईल. खरे स्वातंत्र्य हे तारुण्यातच आहे. आपल्याला पैसे कमावता येतील. स्वतःची ओळख निर्माण होईल. पण जेव्हा तारुण्यात पदार्पण होते तेव्हा माणूस यशाच्या शिखरावर पोहोचण्यासाठी जिवापाड प्रयत्न करतो. या मुगजळाचा पाठलाग करता करता तारुण्य कधीचच मागे पडलेले असते. बालपण हे भविष्याचे स्वप्न रांगवण्यात खर्च होते तर तारुण्य जबाबदारीत. आयुष्य हे असंच आहे. वयाच्या प्रत्येक वळणावर माणूस चिंता ना डिझेल भरायची झड्ट. सायकलची चैन गोष्टीच्या पुर्तिसाटी धडपडत राहते. वर्तमानातील जे क्षण आपल्या वाट्याला आलेले आहेत त्या क्षणांत न जगता स्वतःला भविष्याच्या विचारात हरवून टाकतो. 'कल की फिक्र' में, आज को कुर्बान कर दिया, जो जिना था खुद के लिए, उसे कल के नाम कर दिया, मुट्ठी तो बंद थी हमारी, पर वक्त फिर भी निकल गया, सलीका सिखने में जिंदगी का, खुद जिंदगी का ही दम निकल गया' अशी वेळ कधी येते ते कळतच नाही. जे जवळ आहे त्याची जाणीव नसल्याने हा प्रकार घडत असतो. 'खो देते हैं, फिर खोजा करते हैं, यही खेल लोग, जिंदगी भर खेला करते हैं' मग आठवते ते रम्य बालपण. एक सायकल असायची. मित्र दिसताच ब्रेक लागायचे. मग रस्त्याच्या कडेला उभे राहून खुप गोष्टी करायच्या. दोघांनी मिळून पायडल मारायचे, न थकता गावाला फेरफटका मारायचा. शरीर घामघूम व्हायचे पण काही वाटत नसे. ना पेट्रोल भरायची चिंता ना डिझेल भरायची झड्ट. सायकलची चैन कितीतरी वेळा उतरायची. कधी पंचर व्हायची पण तरीही सायकल हवी हवीशी वाटायची. आता ती मजा इम्पॉर्टेड कार मध्ये येत नाही. रोला तो जमाना. आता हेच म्हणावे लागते की, 'बहुत कुछ सिखाया जिंदगी के सफर में अनजाने में, किताबों में दंत था ही नहीं, जो पढ़ाया सबक जमाने ने' या पश्चातापापेक्षा एक गोष्ट कधीही चोचली. आयुष्य जे आहे ते आज आणि आता. म्हणून प्रत्येक क्षणाचा आनंद घ्या. 'मुस्कुराओ, क्या गम है? जिंदगी में टैशन किस्को कम है?', अच्छा या बुरा तो केवल भ्रम है, जिंदगी का नाम ही कभी खुशी कभी गम है' ●●●

अनंतायन

अ.अ. अनंत खेडकर
मो. 9370061677

अंडरपास : विकासाचा मार्ग की कोट्यवधी रुपयांचा पांढरा हत्ती?

बहुजन सौरभ

देशातील स्मार्ट सिटी, अमृत योजना आणि शहरी विकास इन्फ्रास्ट्रक्चर मोठ्या प्रमाणावर उड्डणपूल आणि अंडरपास उभारले जात आहेत. यामागील प्रमुख उद्देश म्हणजे वाहतूक कोंडी कमी करणे, सिग्नलवरील वेळ वाचवणे आणि नागरिकांना जलद व सुरक्षित प्रवासाची सुविधा उपलब्ध करून देणे. ही संकल्पना निश्चितच चांगली आहे. मात्र, कोणतीही संकल्पना तिच्या प्रत्यक्ष परिणामांवर मोजली जाते.

दुर्दैवाने अनेक शहरांतील अंडरपास हे यशस्वी विकासाचे प्रतिक न ठरता गंभीर प्रश्नांचे केंद्र बनत आहेत. पावसाळा सुरू झाला की अनेक अंडरपास जलमय होतात. काही तासांच्या मुसळधार पावसातून त्यामध्ये अनेक फूट पाणी साचते. वाहने बंद पडतात, वाहतूक ठप्प होते आणि नागरिकांना पर्यायी मार्गाचा वापर करावा लागतो. काही ठिकाणी जीवितहानीच्या घटनाही घडल्या आहेत. अशा परिस्थितीत कोट्यवधी रुपयांचा खर्च करून उभारलेली सुविधा नागरिकांसाठी निरपयोगी ठरते. यामागे केवळ निर्माणाचा दोष देता येणार नाही. अनेक ठिकाणी ड्रेनेज व्यवस्थेचे अपुरे नियोजन, पावसाच्या पाण्याचा चुकीचा प्रवाह, कमी क्षमतेचे पंप, नाल्यांची नियमित स्वच्छता न होणे आणि देखभालीचा अभाव ही प्रमुख कारणे आहेत.

प्रवृत्तीकडून केला जातो. अमली पदार्थांचे सेवन, मद्यपान, असासामाजिक कृत्ये आणि गुहेगारी हालचाली अशा ठिकाणी वाढल्याचे अनेकदा दिसून येते. त्यामुळे महिला, ज्येष्ठ नागरिक आणि विद्यार्थ्यांमध्ये असुरक्षिततेची भावना निर्माण होते. याशिवाय काही अंडरपासमध्ये उघड्यावर लघुशंका केली जाते. प्लास्टिक, कचरा, पाण्याचा बाटल्या आणि इतर घाण मोठ्या प्रमाणावर साचते. हा कचरा पावसाच्या वेळी ड्रेनेजमध्ये जाऊन नाले तुंबवतो आणि पाणी साचण्याची समस्या अधिक गंभीर बनवतो. परिणामी अंडरपास हे स्वच्छ वाहतूक मार्ग न राहता दुर्गंधीयुक्त आणि अस्वच्छ जागा बनतात. प्रश्न असा आहे की, जर एखादा अंडरपास वर्षातील काही महिने पाण्याखाली जात असेल, उर्वरित काळात त्याचा वापर मर्यादित असेल आणि त्याची देखभाल करण्यासाठी दरवर्षी लाखो रुपये खर्च होत असतील, तर अशा प्रकल्पांच्या उपयुक्ततेचा गंभीरपणे विचार करण्याची गरज नाही का? विकासाचा अर्थ केवळ नवीन प्रकल्प उभारणे नाही. विकास म्हणजे नागरिकांना सुरक्षित, टिकाऊ आणि दीर्घकालीन सुविधा उपलब्ध करून देणे. प्रत्येक अंडरपास बांधण्यापूर्वी त्या भागातील वाहतुकीचा सखोल अभ्यास, पावसाचे प्रमाण, नैसर्गिक उतार, ड्रेनेज क्षमता आणि भविष्यातील गरजा यांचा वैज्ञानिक

अभ्यास होणे आवश्यक आहे. त्याचबरोबर प्रत्येक अंडरपासमध्ये उच्च क्षमतेचे पंप, नियमित स्वच्छता, पुरेशी प्रकाशयोजना, सीसीटीव्ही कॅमेरे, सुरक्षा रक्षक आणि तातडीची नियंत्रण व्यवस्था असणे आवश्यक आहे. प्रत्येक वर्षी पावसाळ्यापूर्वी विशेष तपासणी करून आवश्यक दुरुस्ती करणे बंधनकारक केले पाहिजे. प्रशासनात "अंडरपास उपयुक्तता लेखापरीक्षण"; (Utility Audit) सुरू करावे. एखाद्या अंडरपासचा प्रत्यक्ष वापर किती आहे, वाहतूक कोंडी किती कमी झाली, देखभालीवर किती खर्च झाला आणि नागरिकांचे समाधान किती आहे, याचे स्वतंत्र मूल्यमापन झाले पाहिजे. ज्या ठिकाणी अपेक्षित फायदा होत नाही, तेथे भविष्यात अशा प्रकल्पांना मंजुरी देताना पुनर्विचार करणे आवश्यक आहे. नागरिकांची जबाबदारीही तितकीच महत्वाची आहे. सार्वजनिक ठिकाणी कचरा टाकणे, प्लास्टिक फेकणे किंवा अस्वच्छता करणे यामुळे शेवटी नुकसान सर्वसामान्य नागरिकांचेच होते. स्वच्छता आणि सार्वजनिक मालमत्तेचे संरक्षण ही गंभीर बनवतो. परिणामी अंडरपास हे स्वच्छ

भगवंतजी भगत
मो. 9423788232

आज गरज आहे ती दिवाळ विकासाची नव्हे, तर जबाबदार, शाश्वत आणि लोकप्रिय विकासची. अन्यथा अंडरपाससारखे अनेक प्रकल्प हे विकासाचे प्रतिक न राहता जनतेच्या पैशावर उभे राहिलेले "पांढरे हत्ती" ठरतील. आता तरी शासन, प्रशासन, लोकप्रतिनिधी आणि नागरिक यांनी एकत्र येऊन या वास्तवाचा गांभीर्याने विचार करण्याची वेळ आली आहे. ●●

नीट पेपर फुटल्यावर परिक्षा परत घेतल्या जाते; मग फुटलेल्या आमदार-खासदारांच्या निवडणूका परत का नाही?

भा. रत लोकशाहीचा देश म्हणून जगप्रसिद्ध आहे. परंतु देशात अलीकडच्या काळात अजब-गजब कहाणी घडोड्याजाराच्या माध्यमातून राजकीय वर्तुळात पहायला मिळत आहे. नुकतीच देशात नीट पेपर फुटीचे प्रकार देशभर पाजले. या पेपरफुटी प्रकरणाचा दरम्यान २० ते २५ विद्यार्थ्यांनी आत्महत्या करून आपली जीवनायात्रा संपवली. या दरम्यान पेपर फुटल्यानंतर सरकारने (शिक्षण विभागाने) दिड-दोन महिन्यात पुन्हा नीटची परीक्षा जाहीर केली व परीक्षा पार पडली. परंतु हाच फार्मुला फुटलेल्या आमदार-खासदारांना (राजकीय वर्तुळात) लागू का होत नाही? असे अनेक प्रश्न आज देशाच्या १४ कोटी जनतेच्या मनात भेडसावत आहे. देशातील प्रत्येक व्यक्तीला कल्पना आहे की, राजकीय पुढारी सत्तेसाठी कुठल्याही स्तरावर जायला तयार असतो. यात सर्वसामान्यांना काहीही देणेघेणे नसते. परंतु देशातील प्रत्येक राज्यात सत्तेसाठी, इंडीया कारवाई पासून वाचण्यासाठी किंवा भ्रष्टाचाराच्या माध्यमातून कर्मिलेले कोरडोचो चाल-अचल संपत्ती लपविण्यासाठी पक्ष फुटी, आमदार-खासदार फुटी मोठ्या प्रमाणात सुरू आहे आणि हा सर्व प्रकार देशाची १४ कोटी जनता आपल्या उघड्या डोळ्यांनी पाहत असून त्यांच्या भावना दुखावत आहे. देशात वेगवेगळ्या विचारांशी संबंधित वेगवेगळे पक्ष आहेत. यात त्यांची नितीमत्ता, आचार-विचार, पक्षाची बांधिलकी आणि देशाच्या

बहुजन सौरभ

सत्तेचा लोभ असतो. यावरून स्पष्ट होते की, निवडून आल्यानंतर लोकप्रतिनिधी जनतेला व पक्षाला विसरतात. त्यामुळे आमदार-खासदार सत्तेसाठी उंदरासारख्या उड्या मारतांना दिसतात. राजकीय पुढार्यांना माझा सल्ला व विनंती आहे की, लोकप्रतिनिधी असताना आपण पक्ष हमखास सोडावा. यात माझा किंवा देशाच्या १४ कोटी जनतेचा तिळमात्र विरोध नाही. परंतु पक्ष सोडताना आमदारांनी किंवा खासदारांनीचा प्रथम राजीनामा द्यावा. कारण जनतेने लोकप्रतिनिधी निवडून देताना आपला विश्वास व्यक्तित्ववर दशविला नसतो तर पक्षावर व त्यांच्या माणुसकीवर दशविला असतो. त्यामुळे लोकप्रतिनिधींनी स्वतःच्या स्वास्थासाठी जनतेचे विश्वासघात करू नये. त्यामुळे सर्वप्रथम पक्ष सोडायच्या अमोदर आमदार-खासदारकीचा (लोकप्रतिनिधीचा) राजीनामा दिला पाहिजे. तेव्हाच लोकशाही जिवंत राहिल. सरकारने नीट परीक्षेबाबत देशाच्या २२ लाख ७९ हजार ७४३ विद्यार्थ्यांचा विचार केला आणि नीट

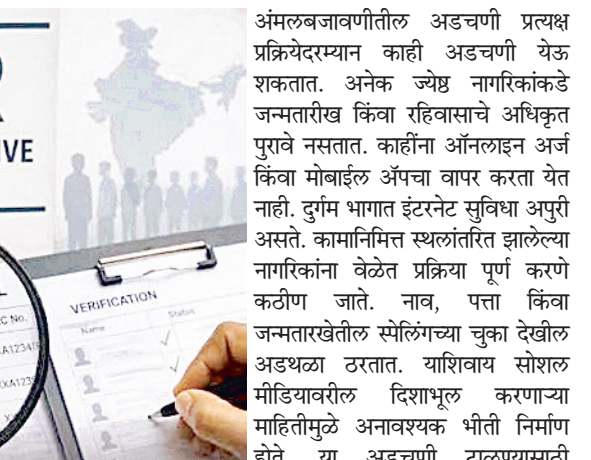
रमेश लांजेवार
मो. - 9921690779

पेपर फुटल्यानंतर पुन्हा परीक्षा घेतली याचे मनापासून स्वागत. परंतु आमदार जेव्हा फुटतो तेव्हा १४ कोटी लोकांच्या भावना दुखावतात आणि जेव्हा खासदार फुटतो तेव्हा देशाच्या १४ कोटी जनतेच्या भावना दुखावतात. त्यामुळे सरकारने याबाबतचा गांभीर्याने संगणन घेऊन हा खेळ खंडीला थांबविला पाहिजे व फुटलेल्या आमदारांनी राजीनामे राज्यपालांना द्यावे व खासदारांनी राष्ट्रपतींकडे आपले राजीनामे सुपूर्द करावे व या रिस्त पद्धत्या जागांवर ताबडतोब निवडणूक घेण्यात याय्यात. अन्यथा फुटलेल्या आमदार-खासदारांना सरकारने सत्तेत घेतले तर लोकशाही धोक्यात येऊ शकते. मी या लेखाद्वारे महामहिम राष्ट्रपती, सर्वोच्च न्यायालय, प्रधानमंत्री, लोकसभा अध्यक्ष, निवडणूक आयोग यांना विनंती करतो की, ज्याप्रमाणे नीट पेपर फुटल्यानंतर काही दिवसातच पुन्हा पेपर घेण्यात आले. त्याच आधारावर फुटलेल्या आमदार-खासदारांच्या मुसक्या आवळण्यासाठी त्यांचे राजीनामे घेवून त्यांच्या विधानसभा-लोकसभा क्षेत्राच्या निवडणूका ताबडतोब घेण्याचे प्रावधान सरकारने ताबडतोब करावे. ●●

मृ. त व्यक्तीची नावे, स्थलांतरित मतदार, एकाच व्यक्तीची अनेक ठिकाणी नोंद, अपाव व्यक्तींचा समावेश किंवा पात्र नागरिकांची नावे राहून जाणे अशा त्रुटी वेळोवेळी आढळतात. त्यामुळे मतदार यादी सतत अद्ययावत ठेवणे ही भारत निवडणूक आयोगाची घटनात्मक जबाबदारी आहे. यासाठी आयोग वेळोवेळी Special Intensive Revision (SIR) अर्थात विशेष सघन अडिफर सर्विधाने दिले आहे. SIR ची प्रक्रिया विशेष मतदार यादी पुनरिक्षण राबवितो. अलीकडे तो प्रभावीपणे वापरण्यासाठी त्याचे नाव मतदार यादीत असणे आवश्यक आहे. भारत निवडणूक आयोगाची जबाबदारी आहे. त्यामुळे SIR ही कोणत्याही राजकीय पक्षाची योजना नसून कायदाविरुद्ध राबविली जाणारी प्रशासकीय प्रक्रिया आहे. SIR ची गरज का? दरवर्षी लाखो नागरिकांचे निधन होते, अनेकजण स्थलांतर करतात आणि लाखो युवक १८ वर्षांचे होऊन मतदानासाठी पात्र ठरतात. मतदार यादी नियमित अद्ययावत न केल्यास मृत व्यक्तींची नावे कायम राहणे, एकाच व्यक्तीची अनेक नोंदी होणे, पात्र मतदारांची नावे राहून जाणे, बनावट मतदानाचा धोका वाढणे आणि निवडणुकांबाबत वाद निर्माण होणे

भारतीय लोकशाहीची खरी ताकद मतदानाच्या अधिकारात आहे. प्रत्येक पात्र नागरिकाला मतदानाचा अधिकार सर्विधाने दिले आहे. SIR ची प्रक्रिया विशेष मतदार यादी पुनरिक्षण राबवितो. अलीकडे तो प्रभावीपणे वापरण्यासाठी त्याचे नाव मतदार यादीत असणे आवश्यक आहे. भारत निवडणूक आयोगाची जबाबदारी आहे. त्यामुळे SIR ही कोणत्याही राजकीय पक्षाची योजना नसून कायदाविरुद्ध राबविली जाणारी प्रशासकीय प्रक्रिया आहे. SIR ची गरज का? दरवर्षी लाखो नागरिकांचे निधन होते, अनेकजण स्थलांतर करतात आणि लाखो युवक १८ वर्षांचे होऊन मतदानासाठी पात्र ठरतात. मतदार यादी नियमित अद्ययावत न केल्यास मृत व्यक्तींची नावे कायम राहणे, एकाच व्यक्तीची अनेक नोंदी होणे, पात्र मतदारांची नावे राहून जाणे, बनावट मतदानाचा धोका वाढणे आणि निवडणुकांबाबत वाद निर्माण होणे

विशेष सघन मतदार यादी पुनरिक्षण (SIR)

अमलबजावणीवरील अडचणी प्रत्यक्ष प्रक्रियेदरम्यान काही अडचणी येऊ शकतात. अनेक ज्येष्ठ नागरिकांकडे जन्मतारीख किंवा रहिवासाचे अधिकृत पुरावे नसतात. काहींना ऑनलाइन अर्ज किंवा मोबाईल ॲपचा वापर करता येत नाही. दुर्गम भागात इंटरनेट सुविधा अपुरी असते. कामानिमित्त स्थलांतरित झालेल्या नागरिकांना वेळेत प्रक्रिया पूर्ण करणे कठीण जाते. नाव, पत्ता किंवा जन्मतारीखतील त्रुटी झाल्याने चुका देखील अडथळा ठरतात. याशिवाय सोशल मीडियावरील दिशेभूल करणाऱ्या माहितीमुळे अनावश्यक भीती निर्माण होते. या अडचणी टाळण्यासाठी नागरिकांनी वेळेत माहिती तपासणी, आवश्यक कागदपत्रे तयार ठेवावीत, BLO ला योग्य माहिती द्यावी, ऑनलाइन सुविधा शक्य नसल्यास मदत केंद्रांचा वापर करावा आणि अपकॉवर विश्वास न ठेवता केवळ अधिकृत सूचनांचे पालन करावे. SIR मध्ये सहभागी न झाल्यास जर संबंधित नागरिकने आवश्यक माहिती किंवा कागदपत्रे वेळेत सादर केली नाहीत, तर मतदार यादीतील माहिती अपूर्ण राहू शकते. अशाप्रकारे पडताळणी न झाल्यास संबंधित नियमानुसार नाव अंतिम मतदार यादीत समाविष्ट होण्यास विलंब होऊ शकतो किंवा ते वगळले जाऊ शकते. अंतिम यादीत नाव नसल्यास मतदानाचा अधिकार प्रस्थापत वापरता येत नाही. त्यामुळे SIR प्रक्रियेकडे गांभीर्याने पाहणे आवश्यक आहे. अपवा आणि वस्तुस्थिती SIR संदर्भात

अनेक गैरसमज पसरविले जातात. SIR ही नागरिकत्व सिद्ध करण्याची प्रक्रिया आहे, असा समज चुकीचा आहे. या प्रक्रियेचा उद्देश मतदार यादी अद्ययावत करणे हा आहे. मतदार यादीतील नाव वगळण्याची प्रक्रिया कायद्याच्या चौकटीतच होते आणि संबंधित नागरिकाला द्यावा किंवा हरकत नोंदविण्याची कधी दिली जाते. तसेच नाव वगळले गेले तरी पात्र नागरिक नियमानुसार पुन्हा अर्ज करून नाव समाविष्ट करू शकतो. BLO घरी आला नाही म्हणून नाव आपोआप वगळले जाते, हाही गैरसमज आहे. नागरिक स्वतःही अधिकृत अधिकाऱ्यांशी संपर्क साधून प्रक्रिया पूर्ण करू शकतात. नागरिकांची भूमिका लोकशाही मजबूत करण्यासाठी निवडणूक आयोगावरील नागरिकांची जबाबदारी आहे. प्रत्येक मतदाराचे स्वतःचे नाव तपासावे, मृत व्यक्तींची माहिती द्यावी, स्थलांतर झाल्यास नवीन पत्त्यावर नाव नोंदवावे आणि शेजारी न वातेवाईकांनाही सूचना देऊन करावे. मतदार यादी अचूक ठेवणे ही प्रशासकीय आणि नागरिकांची संयुक्त जबाबदारी आहे. SIR संदर्भात विविध राजकीय पक्ष, नागरी संघटना आणि नागरिकांनी काही आक्षेप मांडले आहेत. दुसरीकडे, भारत निवडणूक आयोगाचे म्हणणे आहे की या प्रक्रियेचा उद्देश मतदार यादी अधिक अचूक, अद्ययावत आणि विश्वासार्ह ठेवणे हा आहे. आयोगाच्या मते, पात्र मतदारांचे हक्क सुरक्षित ठेवण्यासाठी द्यावा आणि हरकत नोंदविण्याची कायदेशीर संधी उपलब्ध आहे आणि संपूर्ण प्रक्रिया कायद्याच्या चौकटीतच राबविली जाते. लोकशाही केवळ मतदानाच्या दिवशी जिवंत राहत नाही; ती मतदार यादीपासून सुरू होते. अचूक आणि विश्वासार्ह मतदार यादी ही मुक्त, निष्पक्ष आणि पारदर्शक निवडणुकीचा पाया आहे. त्यामुळे प्रत्येक नागरिकाने SIR प्रक्रियेत सक्रिय सहभाग घ्यावा, अधिकृत सूचनांचे पालन करावे आणि वेळेत आवश्यक दुरुस्ती करून आपला मतदानाचा अधिकार सुरक्षित ठेवावा. 'सजग मतदार - सक्षम लोकशाही' हेच या प्रक्रियेचे खरे ब्रीदवाक्य आहे. ●●

॥ डा. राजेश चालीकर ॥
मो. ९६०४०८०९०९१

बुधवार २२ जुलै २०२६

Wednesday 22 July 2026

फालुन दाफा प्रताडणा दिनानिमित्त जगभर शांततापूर्ण आंदोलन

नागपूर : फालुन दाफा (फालुन गोंग) साधकांनी २० जुलै रोजी जगभर फालुन दाफा प्रताडना दिन (पर्सिक्चुरेशन) पाळून चीनमध्ये सुरू असलेल्या कथित मानवी हक्कांच्या उल्लंघनाविरोधात शांततापूर्ण निदर्शने, जनजागृती रॅली, मेगाबती (कॅंडल लाईट) मार्च आणि मौन प्रार्थनांचे आयोजन केले. २० जुलै १९९९ रोजी चीनच्या कम्युनिस्ट पक्षाचे (CCP) सत्य, करुणा आणि सहनशीलता या तत्वांवर आधारित प्राचीन आध्यात्मिक साधना पद्धती असलेल्या फालुन दाफावर बंदी घालून त्याच्या साधकांविरुद्ध कठोर कारवाई सुरू केली. त्यानंतर हजारो साधकांना अटक, कारावास, छळ आणि अन्य मानवी हक्कांच्या उल्लंघनांना सामोरे जावे लागल्याचा आरोप मानवी हक्क संघटनेकडून सातत्याने करण्यात येत आहे. भारतासह अनेक देशांमध्ये आयोजित कार्यक्रमांमध्ये चीनमध्ये कथितरीत्या बेकायदेशीरपणे ताब्यात ठेवण्यात आलेल्या फालुन दाफा साधकांची तात्काळ मुक्तता करण्याची मागणी करण्यात आली. तसेच केव्हांचे सक्तीने अवयव काढण्याच्या (Forced Organ Harvesting) कथित असमानवी प्रथांबाबत स्वतंत्र आणि निष्पक्ष चौकशी करून त्या तातडीने थांबविण्याचे आवाहन करण्यात आले. यावेळी उपस्थित नागरिकांना फालुन दाफाच्या साधना पद्धतीची, तिच्या मूलभूत तत्वांची तसेच चीनमधील मानवी हक्कांच्या प्रश्नांची माहिती देण्यात आली. वक्त्यांनी धार्मिक स्वातंत्र्य, विचारस्वातंत्र्य आणि मानवी हक्कांचे संरक्षण ही प्रत्येक सुसंस्कृत समाजाची मूलभूत जबाबदारी असल्याचे सांगितले. कार्यक्रमाच्या माध्यमातून शांतता, अहिंसा आणि मानवी मूल्यांचे जतन करण्याचे आवाहन करण्यात आले. फालुन दाफा चळवळ व तिच्या उपक्रमांबाबत अधिक माहितीसाठी इच्छुकानी फालुन दाफा आणि मिंगहुई या अधिकृत संकेतस्थळांना भेट द्यावी, असे आयोजकांनी नमूद केले.

महत्वाचे

पंचशील बुद्ध विहारात राजर्षी शाहू महाराज जयंती साजरी

नागपूर : भारतीय बौद्ध धर्म मित्र ग्रुप, नवी विचारधारा यांच्या 'धम्म आपल्या घरी' उपक्रमांतर्गत पंचशील नगर येथील पंचशील बुद्ध विहारात छत्रपती राजर्षी शाहू महाराज यांची जयंती उत्साहात साजरी केली. कार्यक्रमाची सुरुवात भगवान गौतम बुद्ध, भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि छत्रपती राजर्षी शाहू महाराज यांच्या प्रतिमांना पुष्पहार अर्पण व सामूहिक बुद्धवंदनेने झाली. यावेळी आयुष्यमान अनिल महामान यांनी धर्माच्या आचरणाचे महत्त्व स्पष्ट केले, तर प्रमुख वक्ते डॉ. मधुकर सुरमाडे यांनी शाहू महाराजांच्या सामाजिक न्याय, शिक्षण, आरक्षण, स्त्री-सक्षमीकरण आणि बहुजन कल्याणासाठीच्या ऐतिहासिक कार्यांचा आढावा घेतला. सुरेश नन्वरे यांनी धर्माचे आचरण हीच शाहू महाराज व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांना खरी आदरांजली असल्याचे सांगितले. कार्यक्रमाचे संचालन आरती पाटील यांनी केले, तर शैलजा गेडाम यांनी आभार मानले. यावेळी पंचशील नगर, अशोक नगर, बेजनबाग परिसरातील मोठ्या संख्येने बौद्ध उपसक्त-उपासिका उपस्थित होत्या.

रिटायर्ड प्रादेशिक सेना पर्सनल महिला बचत गटाचा वर्धापन दिन साजरा

नागपूर : रिटायर्ड प्रादेशिक सेना पर्सनल महिला बचत गटाचा वर्धापन दिन व वृक्षारोपण कार्यक्रम उत्साहात रामटेक येथील परिसरात पार पडला. नागपूर इथून बसने रामटेक येथील नागार्जुन टेकडी येथे भेट देण्यात आली. लेवण काण्ढास स्मारकास भेट, रामटेक येथील प्रसिद्ध गडाला भेट, त्यानंतर जेवण आणि आंबडा ते गडमंदिर या परिसरात वृक्षारोपण करण्यात आले. यावेळी विजय पारधी, सुहेल पारधी, रामभाऊ डोंगरे, शीला डोंगरे, चोपडा, सुनीता चोपडा, चेतना शेंडे, सारिका सारंगपुरे, लता पाटील, गीता डोंडेंजड, तुलसीदास डोंडेंजड, मनीषा दानी, चंद्रभाषा वर्मा, मनुकुल बाघमारे, शिवपाल बाघमारे, ललित माहुरे, मुल्लिधर माहुरे, वंदना सोनेकर, निशा कावळे, मनोहर कावळे, संगीता जांभळकर, वंदना टिकले, टिकले, अरुणा मुरमाडकर, धर्मरक्षित मुरमाडकर, अहिरकर, पटवर्धन इत्यदी उपस्थित होते.

कौशल्ययादननगरमधील झोपडपट्टीवासीयांना मालकी हक्काचे पट्टे द्या : बसपा

नागपूर : दक्षिण नागपुरातील १९७८ पासून अस्तित्वात असलेल्या डॉ. भवत आनंद कौशल्ययादन नगर येथील सुमारे १,३०० झोपडपट्टीवासीयांना मालकी हक्काचे पट्टे तातडीने देण्यात यावेत, या मागणीसाठी बहुजन समाज पक्षाच्या (बसपा) वर्तमान 'संडे इज मिशन डे' उपक्रमांतर्गत जनजागृती रॅली काढली. 'जो जमीन सरकारी है, वह जमीन हमारी है', 'झोपडपट्टीवासीयांना मालकी हक्काचे पट्टे मिळालेच पाहिजेत' आणि 'वाहील त्याची शेती, राहील त्याचे घर' अशा घोषणा देत संपूर्ण कौशल्ययादन नगर परिसरात जनजागृती करण्यात आली. नागरिकांनी धंदोली झोन व हनुमान

नगर झोन कार्यालयांमध्ये मालकी हक्काच्या पट्ट्यांसाठी आवश्यक कागदपत्रांसह अर्ज दाखल करावेत, असे आवाहन केले. त्यानुसार शेकडो नागरिकांनी महापालिकेकडे आपले अर्ज सादर केले. रॅलीची सुरुवात कल्पतक बुद्ध विहार येथे भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या पुतळ्याला पुष्पहार अर्पण करून करण्यात आली.

नागपुरात सोनम वांगचुक यांच्या आंदोलनाच्या समर्थनार्थ वकीलांचे नारे निदर्शने

नागपूर : सोनम वांगचुन यांनी दिल्ली येथे निट पॅपरफुटी आणि शिक्षण व्यवस्थेतील अराजक करभाराची जबाबदारी घेऊन केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेंद्र प्रदान यांनी राजीनामा द्यावा या प्रमुख मागणीसह पुकारलेल्या अन्नत्याग आंदोलन आणि सरकारने त्यांच्या आंदोलनाच्या विरोधात अवलंबलेल्या दडपशाहीचा निषेध म्हणून नागपूर येथील संविधान चौकात नागपूर जिल्ह्यातील सुजान वकीलांनी सोनम वांगचुक यांच्या समर्थनार्थ आज निषेध आंदोलन करण्यात आले. या आंदोलनात जिल्हा वकील संघटनेचे माजी अध्यक्ष अॅड. रोशन बागडे, यांचेसह अॅड. योगेश मंडपे, अॅड मिलींद खोबराडे, अॅड. विरेन्द्र रंगारी, अॅड. राजन फुलजेले, अॅड. अभय लोखंडे, अॅड. प्रविण गजवे, अॅड.

नरेन्द्र आगरकर, अॅड योगीता रामटेके, अॅड सुशिला बागडे, अॅड गीतमी नानवरे, अॅड. संघमित्रा बाभरे, अॅड ज्योती वालडे, अॅड सुनिता खंडाड, अॅड बिंदीया अंबादे, अॅड अस्मिता तिडके, अॅड लिला गणवीर, अॅड.शामराव घोडेस्वार, अॅड. मोहित कांबळे, अॅड.सौरभ बारापाने, अॅड. पल्लवी खरे, अॅड. शैलजा बागडे, अॅड.रवी शेंडे, अॅड.अर्चना बांगर, अॅड.सानिया शेख, अॅड.अक्षज बागडे, अॅड.वैभव दहीवले, अॅड. सतीश जीवने, अॅड. चेतन जांभळे अॅड. मंगेश पाटील, अॅड. अमर दोबळे, अॅड.चेतन जांभळकर, अॅड. संकल्प मेथ्राम, अॅड. अमित गायकवाड, अॅड. जितेंद्र साखरे, अॅड. अनिकेत गुलानी, अॅड. श्रुतिका जांभळकर, अॅड. सचिन मेकाले यांची उपस्थिती होती.

जादूटोणा विरोधी कायद्याच्या अंमलबजावणीसाठी एसटी प्रशासनाची तातडीची कारवाई

भोंदूबाबांच्या जाहिराती हटविण्याचे आदेश प्रादेशिक व्यवस्थापक श्रीकांत गभणे यांचे अंमलबजावणी

नागपूर : महाराष्ट्र नरबळी आणि इतर अमानुष, अनिष्ट व अचोरी प्रथा व जादूटोणा प्रतिबंध व निर्मूलन अधिनियम, २०१३ ची दखल घेत महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाचे प्रादेशिक अधिकार्यांनी व्यवस्थापक श्रीकांत गभणे यांनी एस. टी.च्या बसेस, बसस्थानके व इतर परिसरातील भोंदूबाबा, तांत्रिक, चमत्कार, जादूटोणा आणि अंधश्रद्धेला प्रोत्साहन देणाऱ्या आक्षेपाहून जाहिराती तातडीने हटविण्याचे आदेश एका परिपत्रकद्वारे दिले आहेत. या संवेदनशील आणि कायद्याला पुरक निर्णयाबद्दल अखिल भारतीय अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीचे राष्ट्रीय महासचिव हरिश देशमुख यांनी त्यांचे मनःपूर्वक अभिनंदन केले आहे. श्रीकांत गभणे यांनी नागपूरसह बंडारा, चंद्रपूर, गडचिरोली आणि वधाने येथील विभागीय नियंत्रण कक्षांना यासंदर्भात तातडीने आवश्यक

कार्यवाही करण्याचे लेखी निदेश दिले आहेत. यापूर्वी अखिल भारतीय अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीचे हरिश देशमुख, सुनील वंजारी आणि निलेश पाटील यांनी माननीय जिल्हाधिकाऱ्या तसेच एस टीच्या प्रादेशिक कार्यालयात निवेदन सादर करून बसेस, बसस्थानके आणि एसटीच्या परिसरात लावण्यात आलेल्या बुवाबाजीच्या व अंधश्रद्धेला प्रोत्साहन देणाऱ्या जाहिराती हटविण्याची मागणी केली होती. या निवेदनाची तातडीने दखल घेत एसटी प्रशासनाने सकारात्मक कारवाई सुरू केली. हरिश देशमुख यांनी म्हटले आहे की, 'जादूटोणा विरोधी कायद्याची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी शासकीय यंत्रणांनी अशीच संवेदनशील भूमिका घेतल्यास अंधश्रद्धेला आळा बसण्यास मोठी मदत होईल. एसटी प्रशासनाने केलेली ही कारवाई राज्यातील इतर शासकीय विभागांसाठीही आदर्श ठरेल.' अखिल भारतीय अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीचे प्रादेशिक व्यवस्थापक श्रीकांत गभणे यांच्या तातडीच्या आणि कायद्याला अनुसरून केलेल्या कार्यवाहीचे स्वागत करत त्यांचे विशेष अभिनंदन केले आहे.

समता सैनिक दलाची विशेष बैठक

धम्मचक्र अनुवर्तन दिनाच्या सेवा व सुरक्षा शिबिरासाठी १४ समित्यांची स्थापना

नागपूर : धम्मचक्र अनुवर्तन दिनानिमित्त दीक्षाभूमीवर येणाऱ्या लाखो धम्मअनुयायांच्या सेवा, सुरक्षा आणि शिस्तबद्ध व्यवस्थापनासाठी समता सैनिक दलाच्या वतीने विशेष नियोजन बैठक घेण्यात आली. या बैठकीत सेवा व सुरक्षा शिबिराच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी विविध जबाबदाऱ्यांचे वाटप करत एकूण १४ समित्यांची स्थापना केली आहे. समता सैनिक दलाची ही विशेष बैठक रविवारी (दि. १९ जुलै) दीक्षाभूमी येथे राष्ट्रीय जीओसी डॉ. प्रदीप डोंगरे यांच्या अध्यक्षतेखाली पार पडली. यावेळी अतिरिक्त महासचिव अमर दीपाकर, ट्रेनिंग चीफ संघप्रिय नाग (लाडे), वरिष्ठ कमांडर पृथ्वी मोटपरे यांच्यासह विविध जिल्ह्यांतील

पदाधिकारी, कमांडर आणि सैनिक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. अतिरिक्त महासचिव अमर दीपाकर यांनी बैठकीची कार्यसूची सादर केली. दि. २८ जून २०२६ रोजी झालेल्या बैठकीच्या इतिवृत्ताला सर्वानुमते मंजुरी देण्यात आली. यानंतर ऑक्टोबर २०२६ मध्ये होणाऱ्या धम्मचक्र अनुवर्तन दिनाच्या पांढऱ्हाभूमीवर दीक्षाभूमीवरील सेवा व सुरक्षा शिबिराच्या नियोजनावर सविस्तर चर्चा झाली. बैठकीत पृथ्वी मोटपरे यांनी शिबिर प्रमुख, तर सारिका धारगावे आणि विलास नागदे यांची शिबिर उपप्रमुख म्हणून नियुक्ती केली आहे. शिबिराचे सुयोग्य नियोजन करण्यासाठी शिष्टाचार (मार्गदर्शन), आचार 'जय भीम'च्या घोषणांसह बैठकीची सांगता करण्यात आली.

नागपूर : काँग्रेस कमिटीचे माजी अध्यक्ष व जीवनविकास एज्युकेशन सोसायटी, अरिस्पेड, नागपूर या संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष बाबुराव लहानुजी झाडे यांचे दि. २१ जुलै २०२६ रोजी सकाळी ७ वाजता वयाच्या ८८ व्या वर्षी, वृद्धापकाळामुळे निधन झाले. १९३८ ते २०२६ पर्यंतचा त्यांचा प्रवास संपला. मृत्यूनंतरही त्यांचे शरीराचा मेडिकलचे विद्यार्थ्यांना शिक्षणात लाभ व्हावा यासाठी त्यांनी मृत्युपूर्वीच देहदान करण्याचे जाहीर केले होते. त्यानुसार त्यांचे नागपुरातील नंदनवन, येथील घरी व आयुर्वेदिक नेऊन त्यांचे इच्छेनुसार देहदान केले. याप्रसंगी शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष माजी खासदार रामदास तडस, माजी मंत्री रणजित देशमुख, विनोद गुढे पाटील, राजेंद्र मुळक, आ. अ. अर्भिजीत वंजारी, माजी आ. एस.व्. जामा, अशोक धवड, गिरीश पंडव, प्रफुल्ल गुढे, गंगाधर

राजर्षी नगरात गुणवंत विद्यार्थ्यांचा व अदिती जागकर यांचा गौरव

नागपूर : लोकराजा छत्रपती शाहू महाराज यांच्या जयंतीनिमित्त राजर्षी नगर नागरी समितीच्या वतीने जनाई अपार्टमेंट, राजर्षी नगर येथे गुणवंत विद्यार्थ्यांचा सत्कार समारंभ आणि शाहू विचारांचे अभ्यासक प्रभाकर पावडे यांचे व्याख्यान झाले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी अशोक खडतकर होते. प्रमुख अतिथी समितीचे अध्यक्ष विनोद वंजारी, डॉ. बारस्कर, गिरीश खाडे आणि राम सूरकर उपस्थित होते. प्रमुख वक्ते प्रभाकर पावडे यांनी शाहू महाराजांच्या शिक्षण, सामाजिक न्याय, समता, आरक्षण आणि बहुजन कल्याणासाठीच्या ऐतिहासिक कार्यांचा आढावा घेत विद्यार्थ्यांना शिक्षणाच्या माध्यमातून समाजपरिवर्तनाचे कार्य पुढे नेण्याचे आवाहन केले. अध्यक्षीय भाषणात अशोक खडतकर यांनी विद्यार्थ्यांनी यशाबरोबरच सामाजिक मूल्ये जपण्याचे महत्त्व अधोरेखित केले. समाजातील गुणवंत विद्यार्थ्यांचा गौरव करून त्यांना प्रेरणा देणारा

हा उपक्रम स्तुल्य असल्याचे त्यांनी नमूद केले. यावेळी विविध क्षेत्रात उल्लेखनीय यश संपादन केलेल्या गुणवंत विद्यार्थ्यांचा पुष्पागुच्छ व भेटवस्तू देऊन सत्कार केला. तसेच राजर्षीनगर येथील रहिवासी तथा आयटी अभियंता अदिती योगेश जागकर हिने आपल्या चमूसह भारतातील पहिल्या स्वदेशी डेटा सेंटरच्या निर्मितीत महत्त्वपूर्ण योगदान देऊन राष्ट्रीय स्तरावर गौरव मिळविल्याबद्दल तिचा विशेष सत्कार केला. तिच्या या कामगिरीचे भारताचे प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांनीही कौतुक केल्याचा उल्लेख यावेळी केला. राजर्षी नगर नागरिक समितीच्या वतीने अदिती जागकर यांना पुष्पागुच्छ व स्मृतिचिन्ह देऊन सन्मानित केले. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक गिरीश खाडे यांनी केले. संचालन पंकज माने तर राम सूरकर यांनी नितीय विद्यार्थ्यांना जनाई अपार्टमेंटची जागा उपलब्ध करून दिल्याबद्दल गौतम फुलकर आणि पुकर बंडावार यांचे विशेष आभार मानले.

बहुजन सौरभ

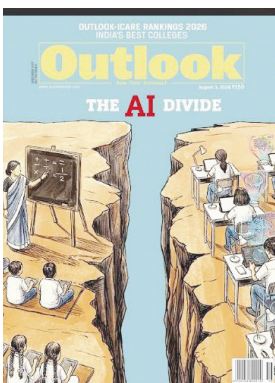
BAHUJAN SAURABHA

ऑरेंज सिटी समाजकार्य महाविद्यालयाचे देशातील टॉप ३५ सोशल वर्क कॉलेजमध्ये मानांकन

सर्वात कमी शुल्क घेणारे देशातील पहिल्या क्रमांकाचे सोशल वर्क कॉलेज म्हणून 'India Today'ने सुद्धा नुक्ताच केला गौरव

नागपूर : शोषित, वंचित, दुर्बल आणि मागास घटकांच्या सर्वांगीण विकासासाठी सामाजिक बांधिलकीने गुणवत्तापूर्ण समाजकार्य शिक्षण देणाऱ्या ऑरेंज सिटी कॉलेज ऑफ सोशल वर्क, नागपूर या महाविद्यालयाने आणखी एक मानाचा टप्पा गाठला आहे.

देशातील प्रतिष्ठित Outlook-ICARE Ranking 2026 मध्ये भारतातील टॉप ३५ समाजकार्य महाविद्यालयांमध्ये या महाविद्यालयाचा २८ वा क्रमांक लागला असून, १००० पैकी ८४५.६९ गुण प्राप्त करून महाविद्यालयाने राष्ट्रीय स्तरावर आपले स्थान अधिक भक्कम केले आहे. यापूर्वी ६ जुलै २०२६ रोजी प्रसिद्ध झालेल्या इंडिया टुडेच्या 'बेस्ट कॉलेजेस ऑफ इंडिया' क्रमवारीत देशातील सर्वात कमी शुल्क असलेले समाजकार्य महाविद्यालय म्हणून ऑरेंज सिटी कॉलेज ऑफ सोशल वर्कला प्रथम क्रमांक देण्यात

आला होता. विशेष म्हणजे, हे मानांकन म हा वि द्या ला ला सलग सहाव्या वर्षी प्राप्त झाले आहे. स.मा.ज.का.य. क्षेत्रातील ज्येष्ठ व्यक्तीमत्त्व स्व. डॉ. चंदनसिंह रोटेले यांनी स्थापन केलेले हे महाविद्यालय सध्या अध्यक्ष डॉ. केदारसिंह रोटेले यांच्या मार्गदर्शनाखाली आणि प्राचार्य डॉ. महेंद्रकुमार मेश्राम यांच्या नेतृत्वाखाली प्रगतीची वाटचाल करत आहे. संविधान मूल्यांच्या प्रसारासाठी केलेल्या उल्लेखनीय कार्याची दखल घेत संविधान फाऊंडेशन या संस्थेने महाविद्यालयाला 'डॉ. भीमराव रामजी आंबेडकर संविधान सन्मान' पुरस्काराने गौरविले आहे. हा पुरस्कार मुंबई उच्च न्यायालयाचे न्या. वाय.जी. खोबराडे यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला

होता. नाॅक (NAAC), बॅंगळुरू यांनी B++ श्रेणी प्रदान केलेले हे महाविद्यालय शिक्षणासोबतच सामाजिक परिवर्तनासाठी विविध नाविन्यपूर्ण उपक्रम राबवत आहे. त्यामध्ये 'आम्ही दूत समतेचे - दलित वस्ती भेट', 'जागर समतेचा', 'समान संधी कक्ष', 'संविधानाचा जागर' तसेच '१४ पास अभ्यास - विकासाचा ध्यास' या उपक्रमांचा विशेष उल्लेख करता येईल. गेल्या २६ वर्षांपासून संविधाननिष्ठ भूमिकेतून शोषित, वंचित आणि दुर्बल घटकांना सक्षम करण्याचे कार्य महाविद्यालय सातत्याने करत आहे. विशेष म्हणजे, दिव्यांग, थर्ड जेंडर तसेच शोषित-वंचित घटकांतील विद्यार्थ्यांना निःशुल्क प्रवेश देऊन गुणवत्तापूर्ण समाजकार्य शिक्षणाची संधी उपलब्ध करून दिली जाते. महाविद्यालयाच्या या यशाबद्दल संस्थेच्या उपाध्यक्षा किरण रोटेले, संचालक डॉ. काजोल रोटेले, मधु रोटेले आणि डॉ. अमोलसिंह रोटेले यांनी प्राध्यापक, कर्मचारी आणि विद्यार्थ्यांचे अभिनंदन केले आहे. हे यश संस्थेतील सर्व घटकांच्या सांघिक प्रयत्नांचे फलित असल्याची भावना प्राचार्य डॉ. महेंद्रकुमार मेश्राम यांनी व्यक्त केली.

बुद्धभूमी महाविहारात डॉ. भदन्त सावंगी मेधंकर महास्थवीर यांना अभिवादन

नागपूर : डॉ. भदन्त सावंगी मेधंकर महास्थवीर यांच्या ९० व्या जन्मदिनानिमित्त बुद्धभूमी महाविहार येथे अभिवादनिय आदरांजली कार्यक्रम भक्तिभाव आणि उत्साहात संपन्न झाला. यानिमित्त चैत्य परिसरात परित संज्ञायान, धम्मदेसना, भिक्खु संघास भोजनदान तसेच संघदानाचे आगोजन करण्यात आले. यावेळी प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून बोलताला भदन्त नागदीपंकर महास्थवीर यांनी डॉ. सावंगी मेधंकर महास्थवीर यांच्या धम्मकार्याचा गौरवपूर्ण आढावा घेतला. त्यांनी सांगितले की, १९५८ ते २००९ या कालावधीत धम्मक्रांतीनंतर डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या पश्चात आचार्य डॉ. आनंद कौसल्यायन यांच्या सहासात राहून डॉ. सावंगी मेधंकर महास्थवीर यांनी तथ्यागत बुद्धांचा धम्म जनसामान्यांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी जागोवावी तसेच देश-विदेशात व्यापक भ्रमती करून उल्लेखनीय कार्य केले. ते पुढे म्हणाले की, ऑल इंडिया भिक्खु

संघाचे संघनायक म्हणून त्यांनी भारतातील भिक्खु संघाला एकसूत्री करण्यासाठी सातत्याने प्रयत्न केले. तसेच बौद्ध प्रशिक्षण संस्थान, बुद्धभूमी महाविहार आणि राहुल बाल सदन या संस्थांचे संस्थापक सचिव म्हणून आणि नंतर डॉ. आनंद कौसल्यायन यांच्या पश्चात अध्यक्ष म्हणून त्यांनी अविस्मरणीय योगदान दिले. पाली आणि बौद्ध साहित्यनिर्मिती, लेखन, चिंतन, प्रभावी वक्तृत्व, धम्मपुद्गेशन तसेच विनयशील, शांत आणि सौम्य व्यक्तीमत्त्वामुळे डॉ. सावंगी मेधंकर महास्थवीर यांचे स्थान बौद्ध समाजात अत्यंत प्रेरणादायी आहे. आपल्या अखंड परिश्रमातून त्यांनी उभी केलेली धम्मवेल

आणि धम्मपरंपरा जतन व संवर्धित करण्यासाठी कटिबद्ध राहणे, हीच त्यांना करणीसाठी सातत्याने प्रयत्न केले. तसेच नागदीपंकर महास्थवीर यांनी व्यक्त केले. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी भदन्त सिक्की मोहनंद महास्थवीर होते. प्रास्ताविक भदन्त प्रज्ञाचोती महास्थवीर यांनी केले, तर आभार प्रदर्शन भिक्खु यश यांनी केले. याप्रसंगी भदन्त अश्वघोष महास्थवीर, भदन्त धम्मधर महास्थवीर, डॉ. विंचाल मेलतानंद, भदन्त धम्मज्योती, भिक्खु अंग, भिक्खु प्रियदर्शी, तसेच बुद्धभूमी महाविहारातील श्रामणेर संघ, दायक-दायिका, उपासक-उपासिका मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.